

Mezőberény a város, ahol élünk

SZÉCHENYI TERV

Jelenben élő múlt, napjainkban gyökerező jövő

Városunk központja a Piac tér, köznyelvünkben Főtér, hivatalos nevén Kossuth tér. Eladó sorba lépő ükszüleink még pallóárdán, nagyanyáink már macskaköveken sétáltak itt, Uniós pályázati támogatásnak köszönhetően ma viacolor burkolat fedi.

A tér legimpozánsabb épülete az 1901-ben épült városháza. Korábban e helyen állt a Petrics Soma szülőháza, ahol többször megfordult a festő unokatestvére és barátja, Petőfi Sándor is.

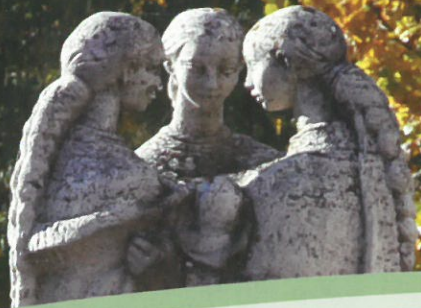
A neoklasszicista stílusú épület előtt a két világháború mezőberényi áldozataira emlékeztet bennünket Vass Viktor 1928-ban felavatott hősi emlékműve, tetején az ősi magyar hitvilágból ismert turul madárral.

A tér északi oldalán a régen bérház állt, utcafrontján üzletek, gyógyszertárak várták a betérőket. Helyére emeletes, 112 lakásos társasház épült, földszintjén üzletekkel, közszolgáltatásokkal, a pályázat eredményeként megújult parkolókkal is.

Élővölselet Mezö-Berényből. 16/8 1900-

Kedv... meg örültem...

A késői szocreál stílusú épületet az Eötvös utca választja el az 1887-ben épült Magyar Király Szálló eklektikus épületétől. A szépen felújított épület mára ismét fogad vendégeket, a múlt század elejéhez hasonlóan bálak, táncos rendezvények szívesen választott helyszíne. A fáma szerint a mai épület helyén álló korcsmában „szórakoztatta” Petőfi és Orlai színészi tehetségével a mezőberényieket. Bérükből, valamint a különböző bírságokból (ilyen volt a káromkodás miatt fizetendő bírság is) épült a palló járda az 1800-as évek elején.

Már a mai szálló épületében húzta a talp alá valót Mezőberény híres cigány prímása, Lázók Lajos és zenekara. Itt működött a mozi 1992-ig.

A tér városháza felőli oldalán áll Váradi Sándor Népek barátsága című szoborkompozíciója. Városunk újratelepítésekor (1723-1731.) új hazát kereső, itt megtelepülő szlovákok, németek és magyarok kultúrájának évszázadok alatti egybefonódását jelképezi. Érdekes színfoltja a 112 lakás belső udvarának, a felállításakor (1989.) sok vitát kiváltó La Charogne című szobor, amely Varga Imre alkotása. A Kossuth- és Herder –díjas szobrászművész alkotását a francia költő Charles Baudelaire Une Charogne, azaz Egy Dög című költeménye ihlette.

Az új művelődési ház helyén korábban neves épület állt. Itt működött 1802. és 1834. között a megye első gimnáziuma. Nagy hírű igazgatója Skolka András volt, s nem kevésbé híres tanulói között tudhatjuk a költő Sárosi Gyulát, a történész Haán Lajos evangélikus lelkészt, Réthy Pál orvost, az orosházi Székács Józsefet a nemzet papját. Emlékezetes tanulója volt az alma maternek Búz János, aki hátára kisebb zongorát szíjaztatott, úgy adott éjjeli zenét a szép lányoknak.

Az iskolában folyó kiemelkedő munkát elismerte I. Ferenc magyar király is, amikor leányával Mária Lujzával (később Napóleon felesége) 1807. májusában özv. Weinckheim Ferencné meghívására ellátogatott Mezőberénybe.

A Fő úton áll a közelmúltban pályázati támogatással megszüpült könyvtár épülete.

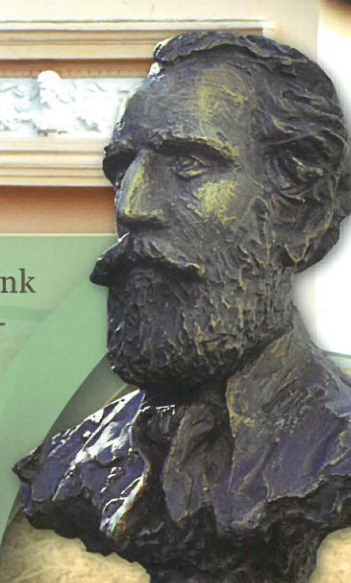
Ez az épület városunk egyetlen ma is meglévő, emeletes polgári háza. A közvetlen mellé épített (1978.) szocreál stílusú művelődési ház megépítéséhez téglajegyekkel járultak hozzá az akkor még község lakói. A parkban álló szobrot (Szabó István: Petőfi Mezőberényben 1983.) Orlai Petrics Soma festménye ihlette.

Mi, berényiek Cellesztina kastélynak nevezzük a Fő út (előtte Népköztársaság, azelőtt Horthy Miklós, az 1800-as években Nagy utca) 1-3. szám alatt álló épületet. Ma a muzeális gyűjtemény otthona. Valójában nem is Fejérváry Krisztina építette, hanem özv. Wenckheim Ferencné. A kastély elnevezés kissé túlzás, elődeink ragasztották rá. Az épület sokkal inkább közelít a kúria (úrilak) fogalmához. Elnevezésében szerepet játszhatott, hogy Fejérváry Cellesztina szülei halála után hazatért Amerikából, és haláláig itt élt anyai nagyszülei házában.

A késő barokk copf stílusú épület az államosítás után az 1. számú Általános Iskola felső tagozatának, majd a gyermekkönyvtárnak adott helyet.

Orlai Petrics Soma, városunk legismertebb szülőtte, a magyar történelmi – művelődéstörténeti festészet megteremtője 1822-ben született. Közismertek Petőfi portréi. A Városházánk dísztermében látható Coriolánus c. nagyméretű alkotása is kapcsolódik Petőfi Shakespeare fordításához.

A kastély előtt áll Szendrey Júlia szobra, (Udvardy Anikó – 1997.) nem véletlenül került ide, hiszen Júlia 10-12 évesen, 1838-40. között báró Festetich Vincéné kastélyban működő leánynevelő intézetében tanult.

Orlai Petrics Soma 1854-ben festette a német evangélikus hívek felkérésére az "Engedjétek hozzám a kisdedeket" c. oltárképét. Emlékeztük szerint, a festményen szereplő gyermekarcokat mezőberényi gyermekek ihlették.

Városunk arculatát meghatározzák a templomok, melyek építetőikről is vallanak. Legkorábbi (1789.) ma is álló, I. kerületi (német) evangélikus templom, késő barokk stílusban épült. A Dél-Alföldön egyedülálló zsindeyes toronysisakja. Érdekessége az épület tatarozása során a bejárat közelében feltárt sírhely.

A magyarok közül kerültek ki a református gyülekezet tagjai. Az 1804-ben késő barokk stílusban építették templomukat, az előtte lévő teret is a gyülekezet vallásához kötődően nevezték el Kálvin térnek. Itt került felállításra Magyarország első köztéri Bethlen Gábor szobra (Benke Zoltán -1982).

Fejérváry Miklósné Kárársz Karolina 1886-ban építtette a római katolikus templomot, az iskolát és a plébániát. Amerikából folyamatosan támogatta az egyházközséget. A templom mellett az iskola és a plébánia létrejötte is nevéhez fűződik. A katolikus közösség tagjainak egy része a 2. világháború utáni kényszerű lakosságcsere keretében

Gútáról Mezőberénybe telepített magyarok közül kerül ki.

A templom előtt áll helytörténetünk meghatározó személyiségének, Jeszenky Károly mellszobra. (Udvardy Anikó – 1997.)

A szlovák evangélikus templom 1797-ben épült. Orgonáját 1862-ben készítette Saskó Márton brezovai mester. Az orgona gyönyörű hangja és a templom rendkívül jó akusztikája miatt itt forgatták

nemzetközi koprodukcióban egy Johan Sebastian Bachról készült film néhány jelenetét, valamint a Szeressétek Odor Emíliát c. film bizonyos részeit.

A templomkertekben és azok közvetlen környezetében még számos érdekes emléket találunk az egyházközségek és városunk történetéről.

A város barátságos hangulatát, kisvárosi miliójét a mindenkori lakosság alakítja, építi, szépíti, hírnevét a kiemelkedő tehetségek öregbítik.

Kiszely Jánosné, Zsuzsika néni hímző, Népi Iparművész, a Népművészet Mestere, Békés megye Népművészetéért kitüntetés tulajdonosa. Saját tervezésű kézimunkáival országos pályázatokon számos rangos díjat nyert. A mezőberényi hímzőskultúra kutatásában, terjesztésében végzett tevékenységéért 2006-ban „Mezőberényért” kitüntetésben részesült

Debreczeni János takács, Népi Iparművész. Összegyűjtötte a mezőberényi magyar, német és szlovák szőttesek motívumait, és munkáiban továbbélte azokat. Oktatóként a vászonszövés praktikáival ismerteti meg a fiatalokat. Munkájának elismeréseként 2009-ben Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszt kitüntetésben részesült.

Gulyás Imréné, Magdi néni szövő, Népi Iparművész. Helyi, megyei és országos kiállításokon, pályázatokon vett részt vászon szőtteseivel, gyapjú szőnyegeivel. Elért eredményei között több I., II., és III. helyezés, valamint különdíj szerepel.

Tóth Sándor, a Népművészet Ifjú Mestere, Népi Iparművész, a Népművészet Mestere, elsősorban a mezőberényi faragó hagyományok feldolgozását és továbbbépítését, jellemzően a bútorkészítést vallja elsősorban a szakterületének. E mellett kiválóak az alkotótársai számára készített szövőszékei is. Alkotásai közintézményekben is láthatók. Pro Renovanda I. Díj, Gránátalma Díj tulajdonosa, 2005-ben Békés megye Népművészetéért díjat kapott.

Pap Zoltán tanár, grafikusművész, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének tagja (2009-től) Számos hazai és nemzetközi kiállításon vett részt grafikáival, akvarell festményeivel.

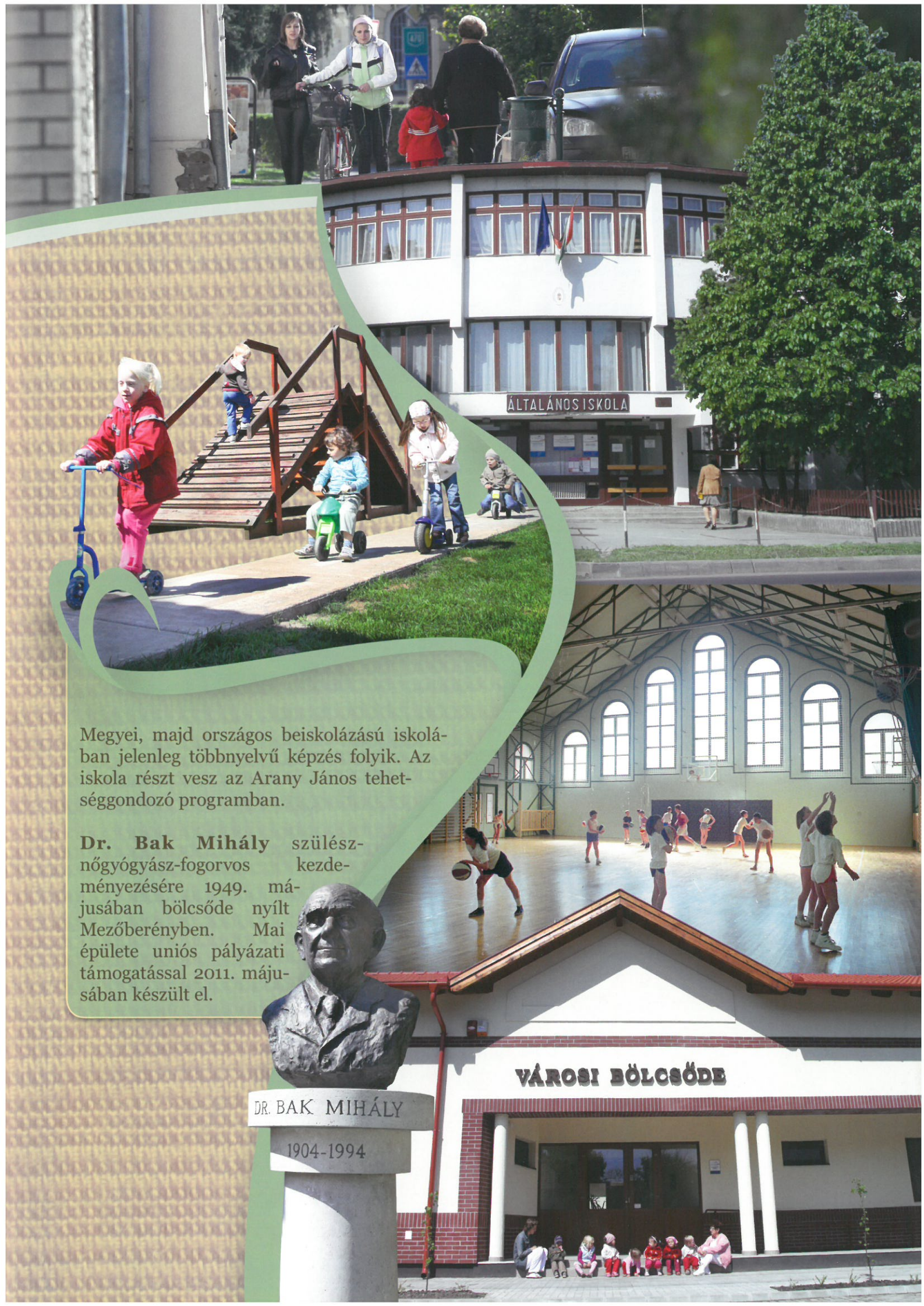

Legmaradandóbb élményeink gyermek és ifjúsági éveinkhez, óvodához, iskolához kötődnek. A régi polgári iskola, ma kistérségi feladatokat is ellátó általános iskola padjaiból számos neves ember került ki, hisz jó tanárokból sem szűkölködtünk. Közülük is kiemelkedik Szabó Árpád, aki szigorú, de jó humorral megáldott tanár hírében állt. Az iskola igazgatója,

majd kisgazda politikusként, földművelésügyi miniszter volt. Nagy szerepe volt abban, hogy a Mezőberényből malenkij robotra elhurcoltak az elsők között térhettek haza a Szovjetunióból.

A polgári iskola patinás épülete mellett áll a gimnázium épülete.

Megyei, majd országos beiskolázású iskolában jelenleg többnyelvű képzés folyik. Az iskola részt vesz az Arany János tehetséggondozó programban.

Dr. Bak Mihály szülész-nőgyógyász-fogorvos kezdeményezésére 1949. májusában bölcsőde nyílt Mezőberényben. Mai épülete uniós pályázati támogatással 2011. májusában készült el.

DR. BAK MIHÁLY

1904-1994

VÁROSI BÖLCSEDE

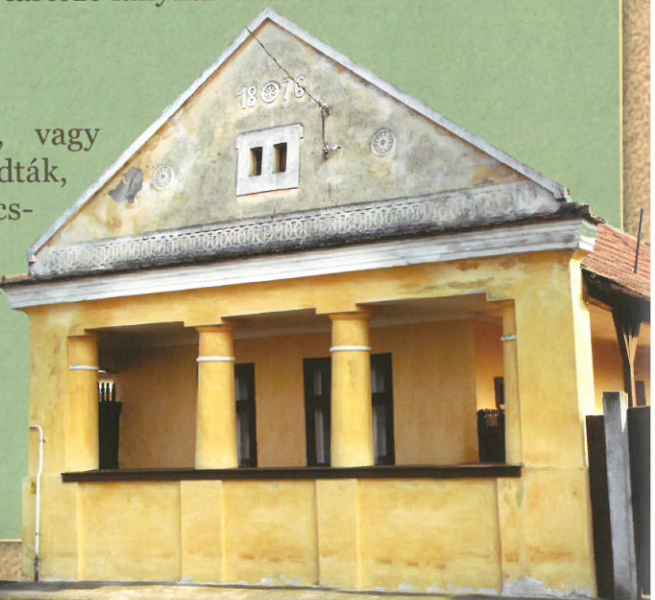

Az adott nemzetiség igényeinek megfelelően sajátos gazdasági, kulturális központok jöttek létre, nemzetiségi stílusjegyeket viselő házak épültek a templomok körül. A magyar, német és tót részt elválasztó utcákat „berényiül” gátaknak nevezték.

Az 1800-as évek végén 1900-as évek elején még éles választóvonalak voltak ezek a „gátak”. Póru járhatott az a fiú, aki a gáton túlra, más népcsoporthoz tartozó lánynak akart udvarolni.

Felsőkapus, tornácos, magyar gazda háza szép példáját tekinthetjük meg a Deák utcában.

A szlovák lakosság, vagy ahogy elődeink mondták, tótok „ulicskás” (utcácskás házat) építettek. A Madarász utcában láthatunk néhányat.

Száraz bejárós német parasztpolgári lakóépület a Petőfi úton.

A városi életforma emeletes épületei kedvelték az idősek és a fiatalok körében is. Mezőberény kertvárosi jellege azonban továbbra is fennmaradt.

A település szerkezetformájára jellemző maradt, hogy az ipari jellegű vállalkozások a településünk szélén keresnek maguknak telephelyet. Új műhelycsarnok a Békési úton, új szárastésztaüzem a Hajnal utcában.

Nemzetiségi szobák a Tópart vendéglőben.

Egy település akkor élhető, ha megfelelő lakás-körülmények, munkalehetőség, nevelési, egészségügyi, szociális ellátások, közszolgáltatások mellett lehetőség van a szabadidő kulturált eltöltésére.

Az ezeket szolgáló létesítményeink is folyamatosan megújulnak, sőt, még néhány újra is tellett. A tárgyi előrelépés csak lehetőség az együttlétre, közösség szervező rendezvényekre is szükség van. Szerencsére intézmények, civil szervezetek, baráti közösségek révén az ilyen jellegű rendezvények száma nő.

Városunk első vízi versenysportra is alkalmas medencéjét Kálmán István 1932. és 1935. között építtette, helyi vállalkozók és önkéntes segítők közreműködésével. A strandfürdő 2005-ben megyei támogatással megújult, és alapítója emlékére ekkor kapta a KÁLMÁN FÜRDŐ nevet.

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszachenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósul meg.

MAGYARORSZÁG MEGÚJUL

Impresszum:

Kiadó: Mezőberény Város Önkormányzata. Felelős kiadó: Siklósi István polgármester. Projektmenedzser: Borgula Péter. Szöveg és tartalmi szerkesztés: Szűcsné Sziklai Éva, Csete Gyula, Kőrösi Mihály. Grafikai előkészítés, nyomdai kivitelezés: Körös Grafika Kft. Fotó: Csete Gyula, Máté Gergő, Váradi Zoltán.

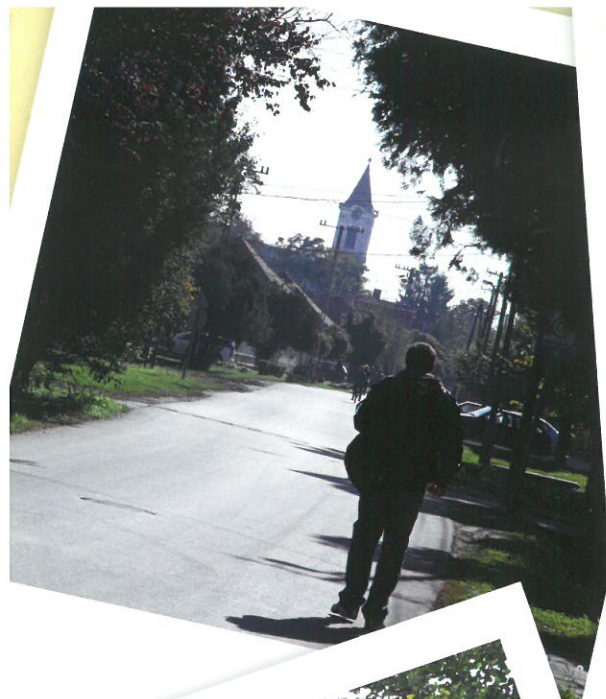

A Vésztői és Köröstarcsai út mentén található szikes vagy mai nevén a Medvefejes-tó. A különleges madárrezervátum számos védett és fokozottan védett faj vonulási-, gyülekező-, alkalmi előforduló- és szaporodó helye. Az itt található madármegfigyelőből jól nyomon kísérhetjük a madarak mindennapi életét.

Városi rendezvények sorából kiemelkedik a „Berényi Napok” ünnepség sorozata, amely nem csak színpadi bemutatkozási lehetőséget nyújt a helyi és a hozzánk érkező csoportoknak. A „Berényi Napok” keretében rendeztük meg az ezredfordulón a Mezőberényiek Világtalálkozóját, amikor is haza hívtuk a más településre, illetve a világ számos országába elkerült mezőberényieket, hogy közösen elevenítsük fel a múltat, és közösen gondolkodjunk városunk jövőjéről.

A Wenckheim- Fejérváry kastély kertjének egy része ma városi liget. Az itt található, régen nyári szabadidős programoknak helyt adó pavilon ma „Madarak Háza” látogató-, foglalkoztató- és információs központ. A nyugalmat, felüdülést nyújtó szép környezetben, a hagyományos kultúra értékeit felelevenítő programokon szívesen vesznek részt városunk lakói.

A város, ahol élünk, vagy ahol gyermek-
korunkat, iskolás éveinket töltöttük, mind-
annyiunk számára mást és mást jelent.

E kiadvány összeállítói arra vállalkoztak,
hogy európai uniós pályázati támogatással
egy kis „albumot” készítsenek. Az gyűjte-
ményünk természetesen nem teljes.

Kérjük, küldje el azokat a felvételeket,
amelyek az Ön számára a legfontosabbat
jelenti városunkból, városunkról, hogy ab-
ból egy kiállítást szervezhessünk.

A fotókat várjuk a
varosaholelunk@mezobereny.hu
e-mail címre!

